

DIS 04/2025

Obsah:

1. Informace GFŘ ke změnám v oblasti DPH od 1. 1. 2025
2. Pozvánka na videopřednášku k novele zákona o DPH, účinné od 1.1.2025
3. Změna definice čistého obratu a dopad do přílohy daňového přiznání
4. Informace GFŘ k prokazování poskytnutí daru v souvislosti s živelní pohromou
5. Rozšíření okruhu povinných osob a povinností podle zákona o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu (AML)

Vážení přátelé,
na vaše dotazy odpovídáme telefonicky každý pracovní den, kromě pátku, od 8 do 12 hodin. Pokud se vám např. nepodaří telefonické spojení, můžete své dotazy zasílat poštou, e-mailem nebo faxem, a to nepřetržitě 24 hodin denně.

Praha 31. 01. 2025

Vážení přátelé,

úvodem tohoto čísla našeho (Vašeho) DISu Vám přinášíme Informaci GŘ k rozsáhlé novele zákona o DPH. Doporučujeme tuto novelu nepodceňovat a zhlédnout podrobný výklad auditora a daňového poradce Ing. Jana Ambrože, jehož videopřednášku máte k dispozici na našem webu www.demonia.cz

Dále přinášíme informaci o vykazování čistého obratu, vyčísleného podle nové definice, ve výkazu zisku a ztráty za rok 2024 a informaci k prokazování poskytnutí daru v souvislosti s živelní pohromou.

Na závěr Vás seznámíme s rozšířením okruhu povinných osob a povinností podle zákona o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu (AML), **které se mj. týkají i osob oprávněných provozovat živnostenskou činnost účetních poradců, vedení účetnictví a vedení daňové evidence podle živnostenského zákona.**

Informace GŘ ke změnám v oblasti DPH od 1. 1. 2025

Úvod

Účelem této informace je shrnout **nejvýznamnější změny v oblasti DPH účinné od 1. 1. 2025**. Informace není vyčerpávající a nezahrnuje veškeré oblasti ani kompletní výčet změn ve vztahu k jednotlivým komentovaným tématům. Další či podrobnější informace ke změnám v uplatňování DPH budou uvedeny v samostatných informacích, které budou k některým tématům průběžně zveřejňovány.

Důvodem pro vydání této informace je řada zásadních změn do oblasti uplatňování DPH v tuzemsku, které přináší zákon č. 461/2024 Sb., kterým se mění zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 329/2011 Sb., o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením a o změně souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 358/2022 Sb., kterým se mění zákon č. 329/2011 Sb., o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením a o změně souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony (dále jen „Novela“).

Významná část těchto změn je vyvolána úpravou evropské legislativy v oblasti DPH, některé změny reflektují judikaturu Soudního dvora EU a některé změny reagují na praktické obtíže při aplikaci zákona č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty (dále také „ZDPH“), ve znění do 31. 12. 2024.

1. Přeshraniční režim pro malé podniky

Zavedení přeshraničního režimu pro malé podniky vychází z evropské úpravy – směrnice o DPH¹⁾. Dosavadní zvláštní režim pro malé podniky umožňoval osobě povinné k dani s obratem do určité výše využívat osvobození od DPH jen v členském státě, kde se nachází její sídlo, tj. jen ve státě svého usazení. V České republice toto osvobození podmíněné obratem do 2 milionů Kč využívá osoba povinná k dani, která je neplátcem. Nově zavedený přeshraniční režim pro malé podniky umožní osobám povinným k dani toto osvobození od DPH využívat i na území jiného členského státu, pokud tento stát za svým územím takové osvobození zavedl.

Aby mohla osoba povinná k dani využívat osvobození od DPH v přeshraničním režimu pro malé podniky v konkrétním členském státě, musí splňovat podmínky týkající se zejména výše obratu. Zároveň musí být do tohoto režimu pro daný členský stát zaregistrována (takový stát se označuje jako členský stát osvobození). Základní

podmínkou je obrat dosažený v EU, který nesmí být v běžném ani v minulém roce vyšší než 100.000 EUR, a obrat dosažený v členském státě, ve kterém chce osoba osvobození využívat (tedy v členském státě osvobození). Členské státy osvobození si stanoví vlastní podmínky, za kterých osvobození poskytují, a to v mezích daných směrnicí o DPH. Podle směrnice o DPH musí být členským státem vždy dána podmínka týkající se (maximální) výše vnitrostátního obratu za běžný a minulý kalendářní rok. V některých členských státech jsou navíc stanoveny i podmínky týkající se výše vnitrostátního obratu za předminulý kalendářní rok anebo za vymezená odvětví či oblasti (např. dodání zboží nebo poskytnuté služby).

Zaregistrované osobě přidělí stát usazení speciální identifikační číslo pro účely přeshraničního režimu DPH pro malé podniky, tzv. EX ID, jehož součástí je i kód státu usazení a přípona - EX. V České republice obdrží osoba registrovaná pro účely přeshraničního režimu pro malé podniky daňové evidenční číslo (DEČ SME). Jak uvádíme výše, samotná registrace do režimu nebo samotné splnění limitů pro obrat apod. k oprávněnému využívání osvobození pro malé podniky nejsou dostatečné, obojí musí být splněno zároveň.

Do přeshraničního režimu DPH pro malé podniky se osoba povinná k dani může zaregistrovat jen ve státě svého usazení. V tomto státě podá přihlášku k registraci do tohoto režimu, ve které mimo jiné uvede konkrétní členský stát nebo členské státy, ve kterých chce osvobození pro malé podniky využívat. V členském státě usazení bude plnit i další povinnosti související s registrací do režimu pro malé podniky, jako je podávání čtvrtletních oznámení o obratu dosaženém v každém z členských států EU (včetně státu usazení) a oznámení o překročení limitu pro obrat dosažený v EU. Členské státy si údaje navzájem předají.

V praxi to znamená, že osoba povinná k dani se sídlem v tuzemsku, bez ohledu na to, jestli je plátcem nebo neplátcem DPH, bude při splnění podmínek moci využívat osvobození od DPH ve zvoleném jiném členském státě nebo v několika z nich. Naopak osoba povinná k dani se sídlem v jiném členském státě bude moci být zaregistrovaná do režimu pro malé podniky pro Českou republiku a bude tak moci využívat osvobození pro malé podniky v tuzemsku za obdobných podmínek, jako tuzemský neplátce.

Podrobnější informace k přeshraničnímu režimu pro malé podniky budou předmětem samostatné informace, která bude publikována na internetových stránkách finanční správy.

2. Registrace plátce

Změny v oblasti vzniku povinného plátcovství ze zákona z velké části navazují na zavedení režimu pro malé podniky.

V ustanovení § 6 ZDPH které upravuje vznik plátcovství z titulu překročení obratu, dochází k řadě změn. Nově se testování obratu vztahuje nejen na osoby povinné k dani usazené v tuzemsku, ale i na osoby neusazené v tuzemsku registrované v režimu pro malé podniky pro tuzemsko. Novela zavádí dvě prahové hodnoty obratu pro vznik plátcovství, a to ve výši **2.000.000 Kč a 2.536.500 Kč**. Důležitou změnou je, že nově se obrat počítá na bázi kalendářního roku, tj. vždy za období od 1. 1. do 31. 12. příslušného kalendářního roku. To platí pro obě prahové hodnoty.

Pro účely § 6 ZDPH, tedy pro vznik plátcovství z titulu překročení obratu, je shodně s právní úpravou účinnou do 31. 12. 2024 i nadále rozhodující pouze obrat v tuzemsku²⁾ (nikoli obrat v EU).

Dojde-li tedy k překročení obratu ve výši 2.000.000 Kč, osoba povinná k dani se stává plátcem ze zákona. Nově se však stane plátcem z titulu překročení obratu ve výši 2.000.000 Kč až od 1. 1. následujícího kalendářního roku (tedy nikoliv už od prvního dne druhého měsíce následujícího po měsíci, ve kterém překročila stanovený obrat, jako tomu bylo podle právní úpravy účinné do 31. 12. 2024).

Příhláška k registraci musí být podána do 10 pracovních dnů od dne překročení obratu. Ve včas podané přihlášce k registraci může osoba povinná k dani správci daně oznámit, že se chce stát plátcem již dnem následujícím po dni překročení obratu. Pokud tak neučiní nebo přihlášku k registraci nepodá včas, stává se plátcem daně od 1. 1. následujícího kalendářního roku. To však platí pouze do okamžiku překročení druhé prahové hodnoty obratu ve výši 2.536.500 Kč. Jakmile totiž obrat v tuzemsku v tomtéž kalendářním roce překročí prahovou hodnotu 2.536.500 Kč, osoba povinná k dani se stává plátcem již dnem následujícím pro překročení této prahové hodnoty. V takovém případě musí osoba povinná k dani opět podat přihlášku k registraci, rovněž ve lhůtě 10 pracovních dnů od dne překročení druhé prahové hodnoty obratu. Povinnost podat přihlášku k registraci tedy existuje i v případě, že již byla podána přihláška k registraci z důvodu překročení první prahové hodnoty obratu 2.000.000 Kč.

Změny v oblasti vzniku plátcovství, registrace a zrušení registrace plátce a registračního řízení budou jako celek podrobněji shrnuty v samostatné informaci publikované na internetových stránkách finanční správy pod názvem Informace ke změnám v registračním řízení v oblasti DPH od 1. 1. 2025.

3. Změna zdaňovacího období

Novela dále rozšiřuje možnost plátce zvolit **čtvrtletní zdaňovací období**. V souladu s § 99a ZDPH se plátce **může rozhodnout**, že jeho zdaňovacím obdobím pro příslušný kalendářní rok je kalendářní čtvrtletí, pokud jeho obrat v tuzemsku za bezprostředně předcházející kalendářní rok nepřesáhl zákonem stanovenou hodnotu (při splnění dalších podmínek). Hodnota obratu pro možnost volby čtvrtletního zdaňovacího období ve výši 10.000.000 Kč se Novelou zvyšuje na **15.000.000 Kč**.

Shodně jako doposud musí plátce změnu zdaňovacího období správci daně oznámit. Pokud obrat plátce v tuzemsku za kalendářní rok 2024 nepřekročil částku 15.000.000 Kč, má plátce možnost již pro rok 2025 změnit zdaňovací období z kalendářního měsíce na kalendářní čtvrtletí (při splněních všech podmínek uvedených v § 99a ZDPH). V případě, že se plátce v souladu se ZDPH rozhodne pro změnu zdaňovacího období pro rok 2025, změnu oznámí uvedením příslušného kódu zdaňovacího období následujícího roku ve formuláři daňového přiznání k DPH za poslední zdaňovací období roku 2024 podaného v lednu 2025.

4. Identifikované osoby

Novelou došlo k úpravě jednotlivých ustanovení ZDPH týkajících se identifikovaných osob (§ 6h, § 6i a § 102 ZDPH), a to ve vztahu k úplatám přijatým či poskytnutým před uskutečněním zdanitelného plnění.

V případě, kdy osoba povinná k dani se sídlem nebo provozovnou v tuzemsku poskytne službu s místem plnění v jiném členském státě podle § 9 odst. 1 ZDPH (s výjimkou služby, která je v jiném členském státě osvobozena od daně), stává se podle § 6i ZDPH ve znění do 31. 12. 2024 identifikovanou osobou. Novelou došlo k doplnění tohoto ustanovení. Tato osoba se nově stává identifikovanou osobou **již od dne přijetí úplaty na uvedenou službu**, pokud k přijetí úplaty došlo před

poskytnutím služby a služba je ke dni přijetí úplaty známa dostatečně určitě. S přijetím takové úplaty je rovněž spojena povinnost **podat souhrnné hlášení**.

Obdobně to platí pro přijetí služby, dodání zboží s instalací nebo montáží či dodání zboží soustavami nebo sítěmi podle § 6h ZDPH. I v těchto případech se osoba povinná k dani nově stává identifikovanou osobou **již ode dne poskytnutí úplaty**, ze které této osobě vznikla ve smyslu § 24 ZDPH povinnost přiznat daň, pokud byla úplata poskytnuta přede dnem uskutečnění plnění.

5. Skupina pro účely DPH

Vymezení kapitálově či personálně spojených osob je Novelou přesunuto do § 4 ZDPH, který nově definuje pojem kapitálově spojené seskupení osob (viz § 4 odst. 1 písm. m) ZDPH) a personálně spojené seskupení osob (viz § 4 odst. 1 písm. n) ZDPH).

S těmito pojmy dále pracují ustanovení § 5a až § 5c ZDPH, která upravují možnost vzniku skupiny pro účely DPH. Zcela nově se tato možnost vztahuje i na organizační složku státu a jí zřízené příspěvkové organizace a dále na územní samosprávný celek a jím zřízené příspěvkové organizace.

Dále Novela přináší zcela nové ustanovení § 95b ZDPH, které řeší přestoupení člena skupiny (vystoupení z jedné/původní skupiny a začlenění do jiné), a upravuje další ustanovení týkající se skupiny (např. § 95a ZDPH či § 106f ZDPH).

Problematika skupinové registrace po Novele bude podrobněji vysvětlena v samostatné informaci k tomuto tématu, která bude publikována na internetových stránkách finanční správy.

Koncept kapitálově či personálně spojených osob nově definovaný v § 4 ZDPH je dále používán i v jiných částech ZDPH (např. v § 36a ZDPH upravujícím základ daně nebo v § 46 ZDPH ve vztahu k nedobytným pohledávkám).

6. Místo plnění u služeb

6.1. Služby v oblasti kultury, umění, sportu, vzdělávání a zábavy (§ 10b a § 10ba ZDPH)

Místo plnění u služeb dle § 10b ZDPH ve znění účinném do 31. 12. 2024 bylo doposud vázáno na místo konání příslušné akce bez ohledu na její formát. Dané ustanovení je však obtížně použitelné v případech, kdy účast na takové akci je virtuální.

Na základě evropské legislativy³⁾ proto došlo ke změně. Příslušné ustanovení ZDPH je nově členěno na dvě části:

- **§ 10b ZDPH** se zabývá pouze službami poskytovanými osobám povinným k dani (jedná se o služby spočívající v oprávnění ke vstupu na akci a přímo související služby). **V případě osobní účasti** je místem plnění i nadále **místo konání akce**. **V případě virtuální účasti** se místo plnění nově řídí ustanovením **§ 9 odst. 1 ZDPH**, tj. **místem plnění je sídlo příjemce (příp. provozovna příjemce)**.
- **§ 10ba ZDPH** se vztahuje pouze na služby poskytované osobám nepovinným k dani (jedná se o služby výše uvedené včetně služeb organizátorů). V případě **osobní účasti** je místem plnění i nadále **místo konání akce**. **V případě akcí přenášovaných nebo zpřístupňovaných virtuálně** je místem plnění dle **§ 10ba ZDPH sídlo příjemce služby (právnícká osoba) nebo místo pobytu příjemce služby (fyzická osoba)**.

- V případě hybridního konání akce, kdy pro všechny účastníky je jedna část akce uskutečněna formou osobní účasti a další část virtuálně, se místo plnění stanoví dle převažujícího způsobu konání akce.
- V případě hybridního konání akce, kdy se v rámci akce část účastníků účastní osobně a druhá část se účastní virtuálně, se místo plnění stanoví dle způsobu účasti účastníka na akci u každého jednotlivého účastníka akce.

6.2. Služby poskytované osobám nepovinným k dani do třetí země (§ 10h ZDPH)

Místem plnění u služeb vyjmenovaných v § 10h ZDPH, poskytovaných osobám nepovinným k dani do třetí země, je místo příjemce této služby. Ve vztahu k některým službám se ustanovení nově doplňuje o pravidlo skutečného užití/spotřeby.

Konkrétně u služeb:

- poradenských, inženýrských, konzultačních, právních, účetních nebo jiných podobných služeb, zpracování dat nebo poskytnutí informací;
- bankovních finančních nebo pojišťovacích služeb, s výjimkou nájmu bezpečnostních schránek;
- nájmu movitého hmotného majetku, s výjimkou dopravních prostředků

se za místo plnění nově považuje tuzemsko, pokud místo příjemce je ve třetí zemi a **ke skutečnému užití nebo spotřebě služby dochází v tuzemsku.**

7. Nové dopravní prostředky

V právní úpravě uplatňování DPH u nových dopravních prostředků dochází zejména k jejímu zpřehlednění a k upřesnění textace.

Definice nového dopravního prostředku a jeho prvního uvedení do provozu jsou nově přesunuty z § 4 ZDPH do § 19 ZDPH. Následující ustanovení (§ 19a až § 19d ZDPH) obsahují zejména pravidla pro uplatnění DPH, resp. osvobození od daně, při dodání nového dopravního prostředku do jiného členského státu a pořízení nového dopravního prostředku z jiného členského státu.

Nově je upraveno rovněž vydávání potvrzení o zaplacení daně v případě plátců DPH za stanovených podmínek.

8. Základ daně (§ 36 a § 36a ZDPH)

V ustanovení § 36 ZDPH upravujícím základ daně došlo k formulačnímu zpřesnění § 36 odst. 6 písm. a) ZDPH, které stanoví základ daně v případě bezúplatného dodání zboží. Novelizované znění odpovídá pravidlům popsáním v **Informaci GŘ k uplatnění DPH při bezúplatném dodání zboží č. j. 49530/23/7100-30116-050822**, publikované dne 1. 8. 2023. (Viz náš DIS č. 9/2023.)

Zcela nově jsou v ustanovení § 36 odst. 6 písm. d) ZDPH uvedena pravidla pro stanovení základu daně v případech, kdy **úplata je poskytnuta zčásti v penězích a zčásti formou nepeněžního plnění** (tzv. směna s doplatkem). Pro účely stanovení základu daně se v tomto případě porovnává obvyklá cena poskytnutého plnění (bez daně) ke dni uskutečnění plnění s částkou přijatých peněžních prostředků. Pravidla je možné shrnout následovně:

- Základ daně = obvyklá cena poskytnutého plnění bez DPH, pokud je tato cena vyšší nebo rovna částce poskytnutých peněžních prostředků;

- Základ daně = výše poskytnutých peněžních prostředků, pokud je obvyklá cena poskytnutého plnění bez DPH nižší než částka poskytnutých peněžních prostředků.

Příklad č. 1:

Plátce A se s plátcem B dohodne na směně pozemků v Praze. V obou případech se jedná o stavební pozemky. Obvyklá cena pozemku plátce A činí 200 mil. Kč bez DPH. Obvyklá cena pozemku plátce B činí 100 mil. Kč bez DPH. Podle uzavřené smlouvy plátce B navíc uhradí plátcí A částku 150 mil. Kč.

U plátce A je podle § 36 odst. 6 písm. d) ZDPH základem daně cena obvyklá ve výši 200 mil. Kč. Důvodem je skutečnost, že plátce A získává úplatu zčásti formou nepeněžního plnění a zčásti v penězích, přičemž obvyklá cena poskytnutého plnění, tj. pozemku plátce A, je vyšší než částka přijatých peněžních prostředků (150 mil. Kč).

U plátce B je základem daně rovněž cena obvyklá ve výši 100 mil. Kč bez DPH. V tomto případě se však postupuje § 36 odst. 6 písm. c) ZDPH, neboť plátce B získává úplatu zcela ve formě nepeněžního plnění. Pro plátce B se nejedná o směnu s doplatkem.

Další novinkou je rozšíření okruhu situací, na které dopadá ustanovení § 36a ZDPH. Jde o povinnost stanovit základ daně v určitých vymezených případech ve výši **ceny obvyklé**. Podle § 36a odst. 3 písm. e) ZDPH se tato povinnost nově vztahuje rovněž na plnění uskutečněná vůči **zaměstnancům** nebo jiným osobám vykonávajícím činnost vyplývající z pracovněprávního vztahu, služebního poměru nebo jiného obdobného vztahu a osobám jim blízkým. To však platí pouze v případě, že uskutečněné plnění je **dodáním nemovité věci**.

9. Oprava základu daně a oprava odpočtu daně

Novela přináší celou řadu věcných změn v oblasti oprav základu daně z tzv. obchodních důvodů (§ 42 ZDPH). Uvedené změny se pak promítají i do ustanovení upravujících opravu odpočtu daně (§ 74 ZDPH). Zcela nově se pak pravidla pro opravu základu daně a opravu odpočtu daně z uvedených důvodů vztahují i na osoby, které přestaly být plátcem (příp. identifikovanou osobou), a to podle nových ustanovení § 42a a § 74a ZDPH.

Novela neobsahuje speciální přechodná ustanovení⁴⁾ pro změny v oblasti oprav základu daně (§ 42 a nový § 42a ZDPH), ani pro oblast oprav odpočtu daně (§ 74 a nové znění § 74a ZDPH). **Nová právní úprava** v oblasti oprav základu daně a oprav odpočtu daně se tak bude aplikovat pouze na situace, kdy k **uskutečnění plnění**⁵⁾ dojde od **1. 1. 2025**.

Novelou dochází rovněž k významným věcným změnám v oblasti oprav výše daně u nedobytných pohledávek a oprav odpočtu daně u nedobytných pohledávek. Změny v oblasti nedobytných pohledávek dle § 46 ZDPH a navazujících ustanovení ZDPH vycházejí z judikatury Soudního dvora EU. Tato oblast je předmětem samostatné informace, jejíž současné znění bude v souvislosti s Novelou aktualizováno, včetně vysvětlení nových pravidel pro opravu odpočtu daně u nedobytných pohledávek a pohledávek po splatnosti dle § 74b ZDPH.

9.1. Oprava základu daně z tzv. obchodních důvodů (§ 42 ZDPH) – DODAVATEL

Ustanovení § 42 ZDPH určuje pravidla pro opravy základu daně z tzv. obchodních důvodů, a to z pohledu poskytovatele plnění. Typicky se jedná o případy odstoupení od smlouvy, poskytnutí slevy z důvodu reklamace plnění apod. Uvedené ustanovení

se nevztahuje na opravy chyb a omylů ve fakturaci (viz § 43 ZDPH a další) a nelze ho v těchto případech použít.

Změna § 42 odst. 1 ZDPH představuje formulační zjednodušení a upřesnění. Okruh situací, na které dopadá povinnost poskytovatele plnění provést opravu základu daně, se Novelou nijak nezužuje, jelikož všechny dříve výslovně zákonem uváděné případy spadají rovněž pod obecné pravidlo.

Zásadní věcnou změnou je prodloužení lhůty pro opravu základu daně na **sedm kalendářních let bezprostředně následujících po kalendářním roce, ve kterém vznikla povinnost přiznat daň u původního zdanitelného plnění uskutečněného plátcem**.

V případě opravy základu daně z titulu vrácení přijaté úplaty, ze které vznikla povinnost přiznat daň, však zůstává tříletá lhůta a její plynutí ve vazbě na příslušné zdaňovací období (nikoliv kalendářní rok) je i nadále zachováno.

Zároveň dochází k vypuštění ustanovení o stavění běhu lhůty obsaženému v § 42 odst. 9 ZDPH ve znění do 31. 12. 2024, a to pro obě situace. Lhůta pro opravu základu daně proto nově běží například i po dobu soudního řízení, které má vliv na základ daně.

9.2. Oprava odpočtu daně z tzv. obchodních důvodů (§ 74 ZDPH) – ODBĚRATEL

Ustanovení § 74 ZDPH určuje pravidla pro opravu odpočtu, tedy z pohledu příjemce plnění. Ustanovení se opět vztahuje pouze na opravy odpočtu daně z tzv. obchodních důvodů (tedy např. poskytnuté slevy, zrušení plnění apod., viz § 42 ZDPH), nikoli na opravy chyb a omylů.

Prodloužení lhůty pro opravu základu daně a výše daně na sedm let bezprostředně následujících po kalendářním roce, ve kterém vznikla povinnost přiznat daň u původního zdanitelného plnění uskutečněného plátcem, zakotvené v § 42 ZDPH, se tak analogicky promítá do ustanovení § 74 odst. 1 ZDPH.

Novela přináší změnu pro situace, kdy zvýšením základu daně dle § 42 ZDPH na straně poskytovatele plnění dochází rovněž ke zvýšení odpočtu daně na straně příjemce plnění. Nově je odpočet daně možné uplatnit nejpozději do konce **druhého kalendářního roku bezprostředně následujícího po kalendářním roce, ve kterém se oprava základu daně jako samostatné zdanitelné plnění považuje za uskutečněné**. Lhůta pro uplatnění odpočtu daně (z titulu opravy základu daně dle § 42 ZDPH) se tak zkracuje.

Příklad č. 2:

Plátce B si objedná dodání průmyslového stroje na výrobu papíru a lepenky včetně jeho instalace ve své výrobní hale v České republice od plátce A. Plátce A i plátce B mají sídlo v tuzemsku. Dílo je dokončeno a převzato plátcem B v listopadu 2026.

V roce 2027 dojde k poruše stroje a plátce B dílo reklamuje. Z důvodu vleklého soudního sporu je reklamační řízení ukončeno až v únoru 2032 dohodou o poskytnutí slevy.

Plátci A vzniká povinnost přiznat daň ke dni převzetí díla v listopadu 2026. Lhůta pro opravu základu daně a výše daně se tedy odvíjí od kalendářního roku 2026, ve kterém došlo k převzetí díla, a končí 31. 12. 2033.

Protože skutečnosti rozhodné pro provedení opravy (tj. dohoda o poskytnutí slevy) nastaly již v kalendářním roce 2032, plátce A je povinen provést opravu základu daně

a výše podle pravidel stanovených v § 42 ZDPH. Plátce A zahrne opravu do řádného daňového přiznání k DPH za zdaňovací období, ve kterém byl opravný daňový doklad odeslán⁶⁾ plátcí B.

Plátce B je povinen provést opravu odpočtu daně dle pravidel stanovených v § 74 ZDPH. Plátce B zahrne opravu odpočtu daně do daňového přiznání k DPH za zdaňovací období, ve kterém došlo k dohodě o výši slevy, tedy v únoru 2032 (tj. v období, kdy se dozvěděl o skutečnostech rozhodných pro opravu).

10. Oprava základu daně a oprava odpočtu daně osobou povinnou k dani (neplátce)

Novelou dochází k rozšíření práv a povinností plátců (příp. identifikovaných osob) vyplývajících z § 42 a § 74 ZDPH i na osoby, **které přestaly být plátcem (příp. identifikovanou osobou).**

Uvedená změna vyplývá z judikatury Soudního dvora EU⁷⁾, která mj. uvádí, že snížení základu daně nelze vázat na podmínku, aby byl dodavatel ke dni předcházejícímu dni podání opravného daňového přiznání stále registrován jako osoba povinná k dani. To znamená, že pokud ve lhůtě pro opravu základu daně vznikne povinnost provést opravu, je nezbytné provést tuto opravu i v případě, že dodavatel nebo odběratel již není plátcem DPH nebo identifikovanou osobou.

10.1. Oprava základu daně u osoby, která přestala být plátcem nebo identifikovanou osobou (§ 42a ZDPH) - DODAVATEL

Novela rozšiřuje povinnost opravit základ daně z důvodů uvedených v § 42 ZDPH (tzv. obchodní důvody) i na osobu, která přestala být plátcem nebo identifikovanou osobou. Nové ustanovení § 42a ZDPH se odkazuje na právní úpravu § 42 ZDPH. Rovněž lhůta pro opravu základu daně je proto totožná, tedy zjednodušeně řečeno rovněž sedmiletá (příp. tříletá ve vztahu k úplatě přijaté před datem uskutečnění zdanitelného plnění).

Oprava se však v těchto případech provádí prostřednictvím **dodatečného daňového přiznání** za poslední zdaňovací období registrace plátce/identifikované osoby. Povinnost uhradit úrok z prodlení ode dne uplynutí lhůty pro podání daňového přiznání za poslední zdaňovací období registrace do posledního dne lhůty pro podání dodatečného daňového přiznání nevzniká.

Dodatečné daňové přiznání je třeba podat do konce kalendářního měsíce následujícího po kalendářním měsíci, ve kterém byl opravný daňový doklad odeslán. To platí v situaci, kdy vznikla povinnost vystavit opravný daňový doklad (obdobně dle § 42 odst. 4 ZDPH), opravou je snižován základ daně a zároveň se nejedná o opravu z titulu reorganizace nebo restrukturalizace. V ostatních případech se daňové přiznání podává do konce kalendářního měsíce následujícího po kalendářním měsíci, ve kterém by se oprava považovala za uskutečnou obdobně dle § 42 odst. 3 ZDPH.

Podání dodatečného daňového přiznání je spojeno s povinností podat ve stejné lhůtě rovněž kontrolní hlášení. Kontrolní hlášení se podává za poslední období, do kterého spadá poslední zdaňovací období registrace.

Příklad č. 3:

Plátce A (dodavatel) uzavře se svým zákazníkem, plátcem B (odběratel), smlouvu na dodávku stavebního materiálu v tuzemsku. Dodávka materiálu je uhrazena zálohou ve stoprocentní výši již v listopadu 2025, jedná se o částku 60.500 Kč včetně DPH. K vlastnímu dodání materiálu má dojít až na jaře roku 2026.

Zdaňovacím obdobím plátce A je kalendářní měsíc. Plátcí A vzniká povinnost přiznat daň z přijaté platby dle § 20a ZDPH v listopadu 2025. Plátce A zahrne přijatou platbu do daňového přiznání za zdaňovací období listopad 2025 a do kontrolního hlášení za měsíc listopad 2025.

Zdaňovací období listopad 2025	Základ daně	DPH
Řádné daňové přiznání / řádek 1	50.000	10.500
Řádné kontrolní hlášení / část A.4	50.000	10.500

V lednu 2026 plátce A zruší svoji registraci k DPH, v oboru však podniká i nadále (je tedy stále osobou povinnou k dani, i když již není plátcem). Na začátku dubna 2026 dojde na základě dohody ke zrušení smlouvy uzavřené s plátcem B, neboť materiál stále není na trhu dostupný. Zálohová platba je dne 5. 4. 2026 vrácena plátcí B.

Jelikož tříletá lhůta pro opravu základu daně a výše daně dosud neuplynula, dodavateli A (již v postavení neplátce) vzniká povinnost provést opravu základu daně a výše daně. Dodavatel A vystaví a odešle opravný daňový doklad ve lhůtě do 15 dnů od okamžiku, kdy nastaly skutečnosti rozhodné pro opravu (tj. vrácení platby), tedy v dubnu 2026. Dodavatel A provede opravu formou podání dodatečného daňového přiznání a kontrolního hlášení⁸⁾ za zdaňovací období leden 2026 (poslední zdaňovací období registrace). Dodatečné daňové přiznání a kontrolní hlášení za zdaňovací období leden 2026 podá do konce května 2026.

Zdaňovací období leden 2026	Základ daně	DPH
Dodatečné daňové přiznání / řádek 1	-50.000	-10.500
Dodatečné daňové přiznání / řádek 14	-50.000	-10.500
Kontrolní hlášení / část A.4	-50.000	-10.500

10.2. Oprava odpočtu daně u osoby, která přestala být plátcem (§ 74a ZDPH) - ODBĚRATEL

Novelou byla rovněž doplněna povinnost opravit odpočet daně pro osobu povinnou k dani, která přestala být plátcem, a to analogicky podle pravidel specifikovaných v ustanovení § 74 ZDPH.

Oprava odpočtu daně se uvádí v **dodatečném daňovém přiznání** za poslední zdaňovací období registrace. Dodatečné daňové přiznání se podává do konce kalendářního měsíce následujícího kalendářním měsícem, ve kterém jsou splněny podmínky pro provedení opravy odpočtu daně (obdobně dle § 74 ZDPH).

Podání dodatečného daňového přiznání je rovněž spojeno s povinností podat ve stejné lhůtě kontrolní hlášení (řádné nebo následné). Kontrolní hlášení se podává za poslední období, do kterého spadá poslední zdaňovací období registrace.

V případě snížení odpočtu daně je provedení opravy odpočtu povinné, přičemž nevzniká povinnost uhradit úrok z prodlení ode dne uplynutí lhůty pro podání daňového přiznání za poslední zdaňovací období registrace do posledního dne lhůty pro podání dodatečného daňového přiznání.

V případě zvýšení odpočtu daně se jedná o možnost, nikoli povinnost provést opravu odpočtu daně. Opravu je možné provést nejdříve za zdaňovací období, ve kterém byl doručen opravný daňový doklad.

Oprava je limitována lhůtou vyplývající z § 74 ZDPH⁹⁾. V případě zvýšení odpočtu daně pak shodně jako v případě § 74 ZDPH platí, že nárok na odpočet daně lze nově uplatnit nejpozději do konce druhého kalendářního roku bezprostředně následujícího po kalendářním roce, ve kterém nastaly okolnosti rozhodné pro opravu nebo jiná skutečnost vedoucí k opravě (viz § 42 odst. 3 ZDPH).

Při provádění oprav odpočtu daně dle § 74a ZDPH je dále třeba zohlednit skutečnost, že plátce obecně stíhá povinnost snížit uplatněný odpočet daně podle § 79a až § 79e ZDPH již v období zrušení registrace k DPH. Tato povinnost se týká odpočtu daně u majetku, který je ke dni zrušení registrace obchodním majetkem plátce, dále poskytnutých úplat za plnění, která se do dne zrušení registrace neuskutečnila, a rovněž jakýchkoli přijatých zdanitelných plnění, u kterých nedošlo k jejich úhradě za podmínek stanovených v § 79e ZDPH. Oprava odpočtu daně z titulu § 74a ZDPH tedy může zároveň vést k povinnosti opravit snížení odpočtu daně provedené již z titulu zrušení registrace. Jinými slovy, v případě snížení odpočtu daně dle § 74a ZDPH by plátce neměl zapomenout odpočet snížený již v souvislosti se zrušením registrace opět navýšit, aby nedošlo k duplicitnímu snížení téhož odpočtu daně.

Příklad č. 4:

Plátce B (odběratel) uzavře se svým dodavatelem, plátcem A, smlouvu na dodávku výrobního materiálu v tuzemsku. Materiál je společně s daňovým dokladem dodán plátcí B v červnu 2025. Základ daně činí 100.000 Kč, DPH činí 21.000 Kč.

Zdaňovacím obdobím plátce A i plátce B je kalendářní měsíc. Plátcí A vzniká povinnost přiznat daň z poskytnutého plnění v červnu 2025. Plátce B je oprávněn uplatnit nárok na odpočet daně z přijatého plnění za zdaňovací období červen 2025. Plátce A i plátce B zahrnou plnění do svého daňového přiznání a kontrolního hlášení za měsíc červen 2025.

Zdaňovací období červen 2025	Základ daně	DPH
<i>Řádné daňové přiznání / řádek 40</i>	<i>100.000</i>	<i>21.000</i>
<i>Řádné kontrolní hlášení / část B2</i>	<i>100.000</i>	<i>21.000</i>

Plátce B reklamuje kvalitu nakoupeného materiálu. K dohodě o uznání reklamace a poskytnutí slevy ve výši 20 % dojde v únoru 2027.

V době uzavření dohody však odběratel B již není plátcem daně, neboť v srpnu 2026 zruší svoji registraci k DPH (ekonomickou činnost však neukončí). Ke dni zrušení registrace zůstalo plátcí B na skladě 40 % nakoupeného výrobního materiálu. Do řádného daňového přiznání za zdaňovací období srpen 2026 proto zahrnul plátce B snížení odpočtu daně u nespotřebovaných zásob z titulu § 79a ZDPH (tj. z důvodu zrušení registrace).

Zdaňovací období srpen 2026	Základ daně	DPH
Řádné daňové přiznání ř. 45	-40.000	-8.400

Plátce A provede v únoru 2027 opravu základu daně a výše daně podle pravidel stanovených v § 42 ZDPH. Vystaví a odešle opravný daňový doklad a opravu uvede do svého řádného daňového přiznání i kontrolního hlášení.

Odběrateli B (již v postavení neplátce) vzniká povinnost opravit uplatněný nárok na odpočet daně podle § 74a ZDPH. Opravu v rozsahu 20% slevy, tj. základu daně ve výši 20.000 Kč a daně ve výši 4.200 Kč, zahrne do dodatečného daňového přiznání za zdaňovací období srpen 2026 (poslední zdaňovací období registrace).

Oprava odpočtu daně podle § 74a ZDPH zároveň povede k opětovnému zvýšení odpočtu daně v rozsahu 20 % (výše poskytnuté slevy) ze základu daně a daně, která byla předmětem korekce podle § 79a ZDPH v řádném daňovém přiznání za zdaňovací období srpen 2026 z důvodu zrušení registrace. Odběratel B tedy do dodatečného daňového přiznání za zdaňovací období srpen 2026 uvede rovněž zvýšení základu daně o 8.000 Kč (tj. 20 % ze základu daně ve výši 40.000 Kč) a zvýšení odpočtu daně o 1.680 Kč (tj. 20 % z částky DPH ve výši 8.400 Kč).

S dodatečným daňovým přiznáním podá odběratel B i kontrolní hlášení, obojí ve lhůtě do konce března 2027 (tj. do konce měsíce následujícího po skončení kalendářního měsíce, ve kterém byly splněny podmínky pro provedení opravy odpočtu daně, což je v daném případě dohoda o uznání reklamace a o výši poskytnuté slevy).

Zdaňovací období srpen 2026	Základ daně	DPH
Dodatečné daňové přiznání ř. 40	-20.000	-4.200
Dodatečné daňové přiznání ř. 45	8.000	1.680
Dodatečné daňové přiznání ř. 48	-20.000	-4.200
Kontrolní hlášení / část B2	-20.000	-4.200

11. Osvobození od daně

11.1. Finanční činnosti (§ 54 ZDPH)

Novelou dochází k zúžení okruhu finančních činností osvobozených od daně. Osvobození nelze uplatnit u služeb spočívajících v obhospodařování majetku zákazníka na základě smlouvy se zákazníkem, pokud je součástí majetku investiční nástroj, neboť takové osvobození překračuje meze vymezené evropskou legislativou¹⁰⁾.

K dalšímu zúžení rozsahu osvobození finančních služeb podle § 54 ZDPH dojde na základě Novelu s účinností od 1. 1. 2026.

11.2. Školství (§ 57 ZDPH)

K rozšíření osvobození dochází v případě **výchovných, vzdělávacích a volnočasových aktivit poskytovaných dětem a mládeži** (viz § 57 odst. 1 písm. g) ZDPH). Kromě příspěvkových organizací a nestátních neziskových organizací pro

děti a mládež se osvobození nově vztahuje i na poskytování těchto služeb státem, krajem, obcí, organizační složkou státu, kraje nebo obce, dobrovolným svazkem obcí, hlavním městem Prahou nebo jeho městskou částí nebo obecně právnickou osobou, která nebyla založena nebo zřízena za účelem podnikání.

U rekvalifikací a činností odborného výcviku (viz § 57 odst. 1 písm. d) ZDPH) Novela doplňuje, že osvobození se vztahuje i na služby poskytované subjekty, které nezískaly akreditaci k provádění této činnosti, ale které zajišťují odborný výcvik či rekvalifikaci v oblasti své působnosti na základě zákona (například na základě zákona č. 312/2002, o úřednících územních samosprávných celků a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů) a dále na případy, kdy škola tyto služby poskytuje v rámci svého oboru vzdělávání, který má zapsaný v rejstříku škol a školských zařízení.

V oblasti jazykového vzdělávání (viz § 57 odst. 1 písm. f) ZDPH) dochází Novelou k vyjasnění obsahu příslušného ustanovení. Osvobození se vztahuje pouze na přípravné kurzy pro vykonání standardizovaných jazykových zkoušek uznaných Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy a dále na jednoleté jazykové kurzy s denní výukou poskytované vzdělávacími institucemi působícími v oblasti jazykového vzdělávání uznanými Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy.

11.3. Osvobození od daně při dodání knihy a poskytnutí obdobné služby (§ 71i ZDPH)

Právní úprava účinná do 31. 12. 2024 neumožňovala aplikaci osvobození od DPH podle § 71i ZDPH u letáků bez ohledu na skutečnost, o jaký typ letáku se jedná (např. příbalové letáky k lékům).

V reakci na praktické problémy při rozlišení některých tiskovin (šlo zejména o rozdíl mezi letákem a brožurou dle § 71i ZDPH) byla definice knihy podléhající osvobození od DPH rozšířena rovněž **letáky** splňující podmínky § 71i odst. 1 ZDPH.

12. Nárok na odpočet daně a korekční mechanismy

Novelou dochází zejména ke zkrácení lhůty pro uplatnění nároku na odpočet daně. Nárok na odpočet daně nově **nelze uplatnit po uplynutí druhého kalendářního roku bezprostředně následujícího po kalendářním roce, ve kterém nárok na odpočet daně vznikl¹¹⁾**. Nárok na odpočet daně uplatňuje plátce v daňovém přiznání, do konce stanovené lhůty musí tedy dojít rovněž k podání daňového přiznání.

Zkrácení lhůty pro uplatnění odpočtu daně se vztahuje pouze na situace, kdy nárok na odpočet daně u přijatého zdanitelného plnění nebo poskytnuté úplaty vznikl po účinnosti Novely, tj. od 1. 1. 2025.

Příklad č. 5:

Plátce B nakoupí kancelářské potřeby od tuzemského dodavatele, plátce A. Plátce B má u přijatého plnění nárok odpočet daně v plné výši.

Dodání zboží se uskuteční dne 24. 3. 2025 a daňový doklad je plátcí B doručen dne 2. 4. 2025. Plátcí B vzniká nárok na odpočet daně u přijatého zdanitelného plnění dne 24. 3. 2025.

Plátce B může uplatnit nárok na odpočet daně nejdříve za zdaňovací období duben 2025, resp. 2. čtvrtletí 2025 (z důvodu doručení daňového dokladu dle § 73 odst. 1 písm. a) ZDPH). Nárok na odpočet daně může být uplatněn nejpozději do 31. 12. 2027.

Novela dále přináší zásadní věcné změny v oblasti uplatnění nároku na odpočet daně v částečné výši, které souvisejí zejména s vypuštěním konceptu dlouhodobého majetku vytvořeného vlastní činností ze ZDPH.

Další změny v oblasti nároku na odpočet daně vycházejí ze zavedení režimu pro malé podniky. Protože v případě plnění uskutečněných v režimu pro malé podniky nevzniká plátcí nárok na odpočet daně u přímo souvisejících přijatých plnění (viz § 72 ZDPH), zákaz uplatnění nároku na odpočet daně se dále promítá i do pravidel pro krácení nároku na odpočet daně podle § 76 ZDPH.

Dílčí změny nastávají i v oblasti nároku na odpočet daně při registraci podle § 79 ZDPH. Část těchto změn vychází opět z režimu pro malé podniky. Novelou je vymezen rozsah údajů, které musí být nově uvedeny v daňovém přiznání za zdaňovací období, ve kterém se osoba povinná k dani stává plátcem.

Uvedená témata budou podrobně vysvětlena v samostatné informaci, která bude publikována na internetových stránkách finanční správy.

Problematika oprav odpočtu daně příjemcem plnění je vysvětlena v bodech 9.2 a 10.2 této Informace (§ 74 ZDPH a § 74a ZDPH). Problematika oprav odpočtu daně u nedobytných, resp. neuhrazených pohledávek bude obsažena v samostatné informaci k nedobytným pohledávkám, která bude publikována na internetových stránkách finanční správy.

13. Režim přenesení daňové povinnosti v tuzemsku

Nejvýznamnější změna v oblasti přenesení daňové povinnosti v tuzemsku cílí na problematiku dražeb. Z režimu přenesení daňové povinnosti je Novelou vyňato dodání nemovité věci prodávané dlužníkem z rozhodnutí soudu v řízení o nuceném prodeji (doposud upravené v § 92d odst. 2 ZDPH). Mimo jiné je v ustanovení § 92a odst. 4 ZDPH výslovně stanoveno, že režim přenesení daňové povinnosti se nepoužije na zdanitelné plnění (jakéhokoli druhu), pokud se jedná o **nucený prodej obchodního majetku plátce**.

Z režimu přenesení daňové povinnosti v tuzemsku jsou tak v případě nuceného prodeje vyňaty například i mobilní telefony a další zboží, jehož dodání by jinak tomuto režimu podléhalo podle nařízení vlády č. 361/2014 Sb., o stanovení dodání zboží nebo poskytnutí služby pro použití režimu přenesení daňové povinnosti, ve znění pozdějších předpisů.

V případě dodání zboží uskutečněného plátcem prostřednictvím nuceného prodeje obchodního majetku tohoto plátce proto nově vzniká povinnost přiznat daň vždy osobě, která uskutečňuje plnění, jde-li o plnění zdanitelné.

Definice nuceného prodeje pro účely DPH je nově obsažena v § 28 odst. 6 ZDPH.

Změny v oblasti režimu přenesení daňové povinnosti v tuzemsku budou dále promítnuty do samostatných informací k tomuto tématu, které budou aktualizovány.

14. Zmocněnec pro doručování (§ 98a a násl. ZDPH)

Na základě nového ustanovení § 98a ZDPH si plátce nebo identifikovaná osoba, kteří mají zpřístupněnu datovou schránku, **mohou pro účely doručování písemností v oblasti daně z přidané hodnoty zvolit zmocněnce pouze v případě, že má tento zmocněnec zpřístupněnu datovou schránku, která se zřizuje ze zákona**. To platí i v situaci, kdy zmocněnec zvolí dalšího zmocněnce. I v takovém případě se musí jednat o osobu, která má zpřístupněnu datovou schránku, která se zřizuje ze zákona. **Pokud stávající zmocněnec pro doručování nesplňuje**

podmínky stanovené v § 98a ZDPH, **nepovažuje se tento zmocněnec za zmocněnce pro účely doručování**, a to od prvního dne třetího kalendářního měsíce následujícího po dni nabytí účinnosti Novely.

Novela dále upravuje povinnost zahraniční osoby zvolit si zmocněnce pro doručování, který má zpřístupněnu datovou schránku zřízenou ze zákona¹²⁾, a zakotvuje rovněž sankce pro případ nedodržení této povinnosti (viz § 98b ZDPH). Zahraniční osoba, která nemá zpřístupněnu datovou schránku a je ke dni nabytí účinnosti Novely registrována jako plátce nebo identifikovaná osoba, je povinna si zvolit zmocněnce pro doručování, který má zpřístupněnu datovou schránku, která se zřizuje ze zákona, a to do konce kalendářního měsíce následujícího po dni nabytí účinnosti Novely.

15. Další změny

Novelou je do ustanovení § 11 a § 17 ZDPH promítnuta povinnost prostřední osoby, která hodlá využít zjednodušení pro **třístranný obchod**, uvádět na daňových dokladech údaj „daň odvede zákazník“. Podle rozhodnutí Soudního dvora EU ve věci C-247/21 *Luxury Trust* ze dne 8. 12. 2022 jde o jednu z hmotněprávních podmínek, bez jejíhož splnění nelze osvobození od daně u prostřední osoby uplatnit.

Do **zvláštního režimu pro cestovní služby** bylo opětovně doplněno pravidlo, podle kterého se nakoupená letecká přeprava osob s místem určení do třetí země nebo přeprava zpět na území EU považuje za službu cestovního ruchu poskytnutou ve třetí zemi, a tedy službu osvobozenou od daně s nárokem na odpočet (viz ustanovení § 89 odst. 12 ZDPH).

Ustanovení o vracení daně osobám se zdravotním postižením (§ 85 ZDPH) je Novelou vypuštěno ze ZDPH a nahrazeno novou právní úpravou (více bude uvedeno v samostatné informaci, která bude publikována na internetových stránkách finanční správy).

V ustanovení o **evidenci obchodního majetku** pro účely DPH (viz § 100 ZDPH) Novela upřesňuje, že plátce je povinen evidovat alespoň označení obchodního majetku, den, kdy se majetková hodnota stala obchodním majetkem, a v jakém rozsahu, a zaznamenat tyto údaje nejpozději ve lhůtě pro podání daňového přiznání, souhrnného hlášení nebo kontrolního hlášení, ve kterých jsou obsaženy, nebo do konce zdaňovacího období, ve kterém vznikla povinnost je evidovat.

16. Formuláře pro daň z přidané hodnoty pro rok 2025

Změny v oblasti DPH pro rok 2025 byly promítnuty do vyhlášky č. 457/2020 Sb., o formulářových podáních pro daň z přidané hodnoty, vyhláškou č. 391/2024 Sb., kterou se mění některé vyhlášky o formulářových podáních při správě daní pro rok 2025.

17. Změny s odloženou účinností

Novela obsahuje celou řadu dalších změn s odloženou účinností.

Jednou z oblastí, která bude Novelou významně dotčena, je uplatňování DPH při **dodání nemovité věci**, kde dojde k zásadním změnám. Ke změnám dojde rovněž v problematice sazeb DPH ve **stavebnictví**. Změny v obou těchto oblastech budou účinné od 1. 7. 2025. K tématu bude vydána samostatná informace.

Poznámky:

- 1)** Směrnice Rady (EU) 2020/285 ze dne 18. února 2020, kterou se mění směrnice 2006/112/ES o společném systému daně z přidané hodnoty, pokud jde o zvláštní režim pro malé podniky, a nařízení (EU) č. 904/2010, pokud jde o správní spolupráci a výměnu informací za účelem sledování správného uplatňování zvláštního režimu pro malé podniky.
- 2)** Viz § 6 ZDPH ve vazbě na § 4a ZDPH.
- 3)** Směrnice Rady (EU) 2022/542 ze dne 5. dubna 2022, kterou se mění směrnice 2006/112/ES a (EU) 2020/285, pokud jde o sazby daně z přidané hodnoty.
- 4)** Vychází se proto z prvního obecného přechodného ustanovení, podle kterého se pro daňové povinnosti u daně z přidané hodnoty vzniklé přede dnem nabytí účinnosti Novely, jakož i pro práva a povinnosti s nimi související, použije zákon č. 235/2004 Sb., ve znění účinném přede dnem nabytí účinnosti Novely.
- 5)** Plněním uskutečněným po účinnosti Novely je míněno původní uskutečněné plnění, nikoli následná oprava základu daně, která se podle § 42 ZDPH považuje za samostatné plnění. Pokud se tedy původní zdanitelné plnění uskutečnilo v roce 2024 a následně (v roce 2025) nastanou okolnosti rozhodné pro provedení opravy základu daně, aplikuje se právní úprava platná do 31. 12. 2024.
- 6)** Resp. v období, ve kterém plátce vynaložil úsilí, které po něm lze rozumně požadovat, k tomu, aby se opravný daňový doklad dostal do dispozice příjemce plnění, ve smyslu § 42 ZDPH.
- 7)** Viz rozhodnutí Soudního dvora EU ve věci C-335/19 E. sp. z o.o. sp ze dne 15. 10. 2020.
- 8)** Půjde o řádné kontrolní hlášení nebo následné kontrolní hlášení v závislosti na tom, zda plátcí A původně vznikla povinnost podat kontrolní hlášení za zdaňovací období leden 2026.
- 9)** Délka lhůty pro opravu se liší podle důvodu opravy. V případě nevrácených úplat či nevyužitých poukazů jde zjednodušeně řečeno o lhůtu tříletou (viz § 74 odst. 2 a 3), v případě snížení odpočtu ve vazbě na § 42 ZDPH (viz § 74 odst. 1 ZDPH ve znění Novely) jde zjednodušeně řečeno o lhůtu sedmiletou.
- 10)** Směrnice Rady 2006/112/ES ze dne 28. listopadu 2006 o společném systému DPH.
- 11)** Prolomení lhůty pro uplatnění odpočtu daně dle § 73 odst. 3 ZDPH u přijatých zdanitelných plnění, u kterých plátcí vznikla povinnost přiznat daň, zůstává i nadále zachováno (viz § 73 odst. 3 písm. a) ZDPH ve znění do 31. 12. 2024).
- 12)** To neplatí pro zahraniční osobu, která má zpřístupněnou datovou schránku.

Videopřednáška k novele zákona o DPH

K výše uvedené novele zákona o DPH Vám nabízíme videopřednášku auditora a daňového poradce Ing. Jana Ambrože. Podrobnější informace najdete např. na webu www.demonia.cz v sekci „Videopřednášky – účetní“, nebo v DISu č. 3/2025.

Změna definice čistého obratu a dopad do

přílohy daňového přiznání

V reakci na změnu definice čistého obratu, kterou přinesla novela zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, přijatá v rámci tzv. konsolidačního balíčku, považuje MF za odůvodněné a zároveň nejlepší řešení postup podle § 4 odst. 7 vyhlášky, a to neuvádět čistý obrat za minulé účetní období ve výkazu zisku a ztráty v účetní závěrce sestavené za rok 2024. V souladu s uvedeným postupem je proto umožněno v příloze daňového přiznání k dani z příjmů právnických osob tento údaj neuvádět, aniž by bylo v aplikaci EPO hlášeno chybové hlášení. Analogicky tomu je přizpůsoben i informační systém správce daně.

Novela zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, přijatá v rámci tzv. konsolidačního balíčku, přinesla i změnu definice čistého obratu. Nově od 1. 1. 2024 zahrnuje čistý obrat pouze výnosy z prodeje výrobků a zboží a z poskytování služeb. Tato změna vyvolala otázku, jakým způsobem přistupovat k vykázání čistého obratu v účetní závěrce k 31. 12. 2024 ve výkazu zisku a ztráty za srovnávací účetní období, tj. k 31. 12. 2023. Jinými slovy, zda vykázat čistý obrat v tomto srovnávacím období podle původní definice čistého obratu nebo podle definice nové. Na tuto otázku reaguje MF ve svém vyjádření, které bylo následně publikováno Komorou auditorů ČR¹⁾.

Za odůvodněné a zároveň nejlepší řešení se považuje postup podle § 4 odst. 7 vyhlášky²⁾, a to **neuvádět čistý obrat za minulé účetní období ve výkazu zisku a ztráty v účetní závěrce sestavené za rok 2024**. Důvodem je, že úsilí vynaložené na stanovení čistého obratu za rok 2023 podle nové metodiky není úměrné informačnímu efektu pro uživatele účetní závěrky.

V souladu s uvedeným postupem **je proto umožněno v příloze daňového přiznání k dani z příjmů právnických osob tento údaj neuvádět**, aniž by bylo v aplikaci EPO hlášeno chybové hlášení. Analogicky tomu je přizpůsoben i informační systém správce daně.

Poznámky:

- 1) <https://www.kacr.cz/zmena-definice-cisteho-obratu-a-souvisejici-kategorizace-ucetnich-jednotek-aktualizace>
- 2) Vyhláška č. 500/2002 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, pro účetní jednotky, které jsou podnikateli účtujícími v soustavě podvojného účetnictví

**Informace GFŘ k prokazování poskytnutí daru
v souvislosti s živelní pohromou**

Zákon o daních z příjmů umožňuje, aby si poplatník daně z příjmů, při splnění stanovených podmínek, snížil svůj základ daně z příjmů o hodnotu poskytnutého daru, resp. bezúplatného plnění*. Poskytnuté dary dárce standardně prokazuje dokladem, ze kterého musí být patrné, kdo je příjemcem daru, jaká je hodnota daru, předmět daru, účel, na který byl dar poskytnut, a datum jeho poskytnutí. V praxi se pro tento účel typicky využívá potvrzení příjemce daru.

Poskytnutí daru lze prokázat i jiným způsobem než vydaným potvrzením příjemce daru (např. výpisem z bankovního účtu, ústřížkem složenky a vytištěnou informací o příjemci daru a účelu daru). Tento postup lze využít zejména v případech, kdy finanční prostředky byly poskytnuty na vybrané zveřejněné účty veřejných sbírek, které byly založeny v souladu se zákonem č. 117/2001 Sb., o veřejných sbírkách, a jsou zaevidovány v Centrální evidenci veřejných sbírek Ministerstva vnitra České republiky.

Seznam **vybraných účtů s možností zjednodušeného prokazování poskytnutí daru** v souvislosti s živelní pohromou (povodně a záplavy), která zasáhla území České republiky na podzim 2024, je uveden na webových stránkách Finanční správy: <https://financnisprava.gov.cz/cs/dane/dane/dan-z-prijmu/informace-stanoviska-a-sdeleni/2025/informace-k-prokazovani-poskytnuti-daru-zivelni-pohroma>

V případě, kdy poplatník poukázal finanční prostředky na účet, který v seznamu není uveden, může snížit základ daně z příjmů o hodnotu poskytnutého daru, pokud jeho poskytnutí a splnění všech zákonných podmínek prokáže standardními důkazními prostředky, tj. typicky dokladem, který obsahuje veškeré výše uvedené náležitosti.

Rozšíření okruhu povinných osob a povinností podle zákona o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu (AML)

Co je to AML?

AML

- je zkratka z anglického „**Anti Money Laundering**“ a překládá se jako „opatření proti praní špinavých peněz“,
- a používá se v souvislosti s opatřeními, které mají bránit legalizaci výnosů z trestné činnosti (tj. „praní špinavých peněz“) a financování terorismu (**CFT** - „Combating the Financing of Terrorism“),
- z tohoto důvodu se zkratka „AML“ nejčastěji objevuje ve spojení se zkratkou „CFT“, tj. **AML/CFT**.

V souvislosti s pojmem **AML** se často také uvádí i zkratka **KYC** („Know Your Client“), která odkazuje na jednu ze základních AML povinností, tedy povinnost identifikovat klienta a získat informace nutné k posouzení, zda nejde o podezřelý obchod.

Tzv. AML opatření musí přijímat všechny osoby, které vykonávají určité činnosti vyjmenované AML zákonem (zákon č. 253/2008 Sb.). Těmto osobám se říká povinné osoby.

Dne 30. 12. 2024 vstoupilo v účinnost novelizované znění § 22 AML zákona. To oproti dosavadnímu znění přináší následující změny:

1. rozšíření okruhu povinných osob, které musejí FAÚ informovat o určení kontaktní osoby, na všechny povinné osoby s výjimkou advokátů, notářů a povinných osob, na které se vztahuje § 28, § 29a nebo § 29b AML zákona,
2. rozšíření okruhu informací oznamovaných spolu s informací o určení kontaktní osoby, kdy nově bude povinná osoba informovat FAÚ také o době, kdy lze tuto osobu kontaktovat (musí být v souladu s dobou, kdy provádí obchody),

3. povinnost poskytnout výše uvedené informace **prostřednictvím datové schránky výhradně ve formátu a struktuře stanovené vyhláškou Ministerstva financí.**

Nově tedy budou kontaktní osobu hlásit tyto povinné osoby:

- § 2 odst. 1 písm. a) bod 1 – banka
- § 2 odst. 1 písm. a) bod 2 – spořitelní a úvěrní družstvo
- § 2 odst. 1 písm. b) bod 1 – centrální depozitář
- § 2 odst. 1 písm. b) bod 1 – osoba vedoucí evidenci navazující na centrální evidenci zaknihovaných cenných papírů vedenou centrálním depozitářem
- § 2 odst. 1 písm. b) bod 1 – osoba vedoucí samostatnou evidenci investičních nástrojů
- § 2 odst. 1 písm. b) bod 1 – osoba vedoucí evidenci navazující na samostatnou evidenci investičních nástrojů
- § 2 odst. 1 písm. b) bod 2 – organizátor trhu s investičními nástroji
- § 2 odst. 1 písm. b) bod 3 – osoba s povolením k poskytování investičních služeb
- § 2 odst. 1 písm. b) bod 4 – osoba oprávněná k provádění administrace investičního fondu nebo zahraničního investičního fondu
- § 2 odst. 1 písm. b) bod 4 – právnická osoba, která spravuje majetek způsobem srovnatelným s obhospodařováním investičního fondu
- § 2 odst. 1 písm. b) bod 4 – penzijní společnost
- § 2 odst. 1 písm. b) bod 5 – osoba oprávněná k poskytování platebních služeb
- § 2 odst. 1 písm. b) bod 5 – osoba oprávněná k vydávání elektronických peněz
- § 2 odst. 1 písm. b) bod 6 – osoba oprávněná k poskytování leasingu, záruk, úvěrů nebo peněžitých zápůjček anebo k obchodování s nimi
- § 2 odst. 1 písm. b) bod 7 – osoba oprávněná ke zprostředkování spoření, leasingu, úvěrů nebo peněžitých zápůjček
- § 2 odst. 1 písm. b) bod 8 – pojišťovna
- § 2 odst. 1 písm. b) bod 8 – zajišťovna
- § 2 odst. 1 písm. b) bod 8 – pojišťovací zprostředkovatel
- § 2 odst. 1 písm. b) bod 8 – samostatný likvidátor pojistných událostí
- § 2 odst. 1 písm. b) bod 9 – osoba, která vykupuje dluhy nebo pohledávky anebo s nimi obchoduje
- § 2 odst. 1 písm. b) bod 10 – osoba oprávněná ke směnářské činnosti podle zákona o směnářské činnosti
- § 2 odst. 1 písm. b) bod 11 – osoba oprávněná k provádění nebo zprostředkování poštovních služeb, jejichž účelem je dodání poukázané peněžní částky
- § 2 odst. 1 písm. b) bod 12 – osoba poskytující poradenskou činnost pro podnikatele ve věcech kapitálové struktury, průmyslové strategie a v souvisejících otázkách nebo poskytující poradenství a služby týkající se přeměn společností, převodů obchodních závodů nebo nabytí účasti v obchodní korporaci

- § 2 odst. 1 písm. b) bod 13 – osoba poskytující služby peněžního makléřství
- § 2 odst. 1 písm. b) bod 14 – osoba poskytující služby úschovy cenností nebo pronájmu bezpečnostních schránek
- § 2 odst. 1 písm. c) – provozovatel hazardní hry podle zákona upravujícího hazardní hry
- § 2 odst. 1 písm. d) bod 1 – osoba, která nakupuje nebo prodává nemovité věci
- § 2 odst. 1 písm. d) bod 2 – realitní zprostředkovatel
- § 2 odst. 1 písm. d) bod 3 – dražebník podle zákona o veřejných dražbách
- § 2 odst. 1 písm. e) – auditor
- § 2 odst. 1 písm. e) – daňový poradce
- § 2 odst. 1 písm. e) – osoba oprávněná podle jiného právního předpisu poskytovat právní pomoc nebo finančně ekonomické rady ve věcech daní, poplatků a jiných obdobných peněžitých plnění, jakož i ve věcech, které s nimi přímo souvisejí
- **§ 2 odst. 1 písm. e) – osoba oprávněná provozovat živnostenskou činnost účetních poradců, vedení účetnictví a vedení daňové evidence podle živnostenského zákona**
- § 2 odst. 1 písm. f) – soudní exekutor
- § 2 odst. 1 písm. h) – osoba poskytující jiné osobě služby uvedené v § 2 odst. 1 písm. h) zákona
- § 2 odst. 1 písm. i) bod 1 – osoba obchodující s kulturními památkami nebo předměty kulturní hodnoty, nebo zprostředkovávající takové obchody, provozovatel svobodného pásma obchodující s uměleckými díly podle přílohy č. 3 k zákonu, pokud jejich hodnota dosáhne alespoň 10 000 EUR, kulturními památkami nebo předměty kulturní hodnoty, nebo zprostředkovávající takové obchody
- § 2 odst. 1 písm. i) bod 2 – osoba oprávněná ke skladování kulturních památek nebo předmětů kulturní hodnoty, pokud k němu dochází ve svobodných pásmech, provozovatel svobodného pásma oprávněný ke skladování uměleckých děl podle přílohy č. 3 k zákonu, pokud jejich hodnota dosáhne alespoň 10 000 EUR, kulturních památek nebo předmětů kulturní hodnoty, pokud k němu dochází ve svobodných pásmech
- § 2 odst. 1 písm. j) – osoba oprávněná k obchodování s použitým zbožím nebo ke zprostředkování takových obchodů nebo k přijímání věcí do zástavy
- § 2 odst. 1 písm. b) bod 15 – osoba poskytující služby spojené s virtuálním aktivem (spadající pod nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2023/1114 ze dne 31. května 2023 o trzích kryptoaktiv a o změně nařízení (EU) č. 1093/2010 a (EU) č. 1095/2010 a směrnic 2013/36/EU a (EU) 2019/1937)
- § 2 odst. 1 písm. b) bod 15 – osoba poskytující služby spojené s virtuálním aktivem (nespadající pod nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2023/1114 ze dne 31. května 2023 o trzích kryptoaktiv a o změně nařízení (EU) č. 1093/2010 a (EU) č. 1095/2010 a směrnic 2013/36/EU a (EU) 2019/1937)
- § 2 odst. 1 písm. l) – svěřenský správce
- § 2 odst. 1 písm. m) – insolvenční správce nebo restrukturalizační správce

- § 2 odst. 2 písm. d) – právnická osoba, která není podnikatelem, pokud je oprávněna poskytovat jako službu některou z činností uvedených v § 2 odstavci 1 zákona

Nicméně toto novelizované znění § 22 AML zákona (a z něj vyplývající změny) se v souladu s přechodným ustanovením podle čl. II bodu 1 zákona č. 280/2024 Sb., kterým se mění zákon č. 253/2008 Sb., o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony, **do dne nabytí účinnosti výše zmíněné vyhlášky nepoužije a postupuje se podle § 22 odst. 1 zákona č. 253/2008 Sb., ve znění účinném do 30. 12. 2024.**

Výše zmíněná vyhláška Ministerstva financí (vyhláška č. 420/2024 Sb., o formátu a struktuře podání Finančnímu analytickému úřadu /FAÚ/ obsahujícího informace o kontaktní osobě) vstoupí v účinnost k 1. 2. 2025. Teprve k tomuto datu tedy budou účinné i výše uvedené změny.

Povinnost informovat FAÚ o kontaktní osobě ve výše uvedeném formátu a struktuře a s rozšířeným okruhem informací budou mít všechny povinné osoby, na které se neuplatní zákonná výjimka. Tedy i povinné osoby, které měly povinnost informovat o kontaktní osobě již podle § 22 AML zákona ve znění účinném do 30. 12. 2024 a tuto povinnost splnily.

V každém případě však bude platit, že povinnost oznámit kontaktní osobu dle nového režimu musí být stávající povinnou osobou splněna ve lhůtě 30 dní od účinnosti vyhlášky Ministerstva financí, tj. ode dne 1. 2. 2025. **Posledním dnem této lhůty tedy bude den 3. 3. 2025.**

Jakým způsobem má dojít k vyplnění formuláře? To je uvedeno v pokynech k vyplnění informace o kontaktní osobě ve vyhlášce č. 420/2024 Sb., podání o určení kontaktní osoby. Jedná se o uživatelsky přívětivý interaktivní formulář, který bude k 1. 2. 2025 v aktuální podobě zpřístupněn na webové stránce FAÚ <https://formulare.fau.gov.cz/>

Vyplněný formulář bude možné i přímo odeslat, a to po přihlášení přihlašovacími údaji do systému datových schránek.

Vyjádření FAÚ k nejasnostem v novém režimu oznamování kontaktní osoby (zásadní body, aby nedocházelo k mylnému výkladu):

- Nový režim oznamování kontaktní osoby prostřednictvím jednotného předepsaného formuláře se uplatní až od 1. 2. 2025.
- Na webové stránce <https://formulare.fau.gov.cz/> v současnosti (tj. k datu uzávěrky tohoto čísla našeho DISu) ještě není uveden tento nový předepsaný formulář, ale dosavadní nepovinný formulář, který z hlediska obsahových náležitostí nesplňuje požadavky nového režimu oznamování kontaktní osoby. O jeho nahrazení, tj. publikaci nového povinného formuláře (relevantní od 1. 2. 2025), bude FAÚ informovat zvláštní aktualitou do konce ledna 2025.
- Oznámení kontaktní osoby prostřednictvím výše uvedeného povinného formuláře musí být FAÚ doručeno jen prostřednictvím datové schránky.
- I povinné osoby, které již v minulosti oznámily svoji kontaktní osobu, budou muset ve lhůtě od 1. 2. 2025 do 3. 3. 2025 kontaktní osobu ohlásit znovu, a to prostřednictvím předepsaného formuláře.

Ustanovení § 2 odst. 1 písm. e) AML zákona stanoví, že pro účely tohoto zákona se povinnou osobou rozumí „...osoba oprávněná provozovat

živnostenskou činnost účetních poradců, vedení účetnictví a vedení daňové evidence podle živnostenského zákona“.

Povinnou osobou je tak každý subjekt, který vykonává některou z těchto činností, avšak za podmínky, že ji vykonává jako předmět svého podnikání. Z toho vyplývá, že účetní, který je zaměstnán ve společnosti, pro kterou vykonává účetní služby, na pracovní poměr, nebude považován za povinnou osobu.

V těchto souvislostech doporučujeme sledovat aktuality na webových stránkách Finančního analytického úřadu: <https://fau.gov.cz>